

Ratsastuskentän pohjalla on väliä

Ratsastuskentän pohjat aiheuttavat harmaita hiuksia. Paljon kuulee keskustelua siitä, miten kenttä on joko liian pehmeä, liian kova, pölyävä tai sateella liian märkä. Kieltämättä kentän rakentamisessa löytyy tarpeeksi haasteita ottaen huomioon jo ulkoiset olosuhteemme. Talvella kentät jäätyvät, välillä ollaan hellejaksojen keskellä, välillä taiteillaan rankkasateiden keskellä. Tässä jutussa on esitetty ulkokentän rakentamisen pääperiaatteet.

Ratsastuskentän rakenteen tulee olla sopivan joustava ja pitävä. Ulkoiset olosuhteet voivat kuitenkin muuttaa kentän rakenteita huomattavasti. Jos pintakerroksen vedenpidätyskyky ei ole hyvä, voi pitkään jatkunut kuiva kausi kovettaa kentän kiviä ja liian nopeasti pintakerros voi muuttua rullaaavaksi ts. ei anna pitoa – mieti milaista on juosta kuivalla hiekkarannalla. Vettä läpäisemätön pintakerros taas muuttuu sateella liejuiseksi ja liukkaaksi. Toisaalta taas materiaali, joka päästää veden liian nopeasti lävitse pölyää hirtittävästi ja melko nopeasti menettää pidon ja tulee upottavaksi. Tosi asia kuitenkin on, että vääränlainen pohja rasittaa hevosen jalkoja.

Ratsastuskentän kerrokset

Ratsastuskenttä rakennetaan kerroksellisenä. Kantavan kerroksen paksuus riippuu paljon jo siitä, millaiselle maapohjalle kenttä rakennetaan. Hiekka- ja kalliopohja antavat jo luonnostaan paremman kantavuuden kuin kosteahko maaperä. Kantava kerros on yleensä noin 200 – 250 mm, jopa 300...4000 mm paksu kerros, joka olisi hyvä tehdä mahdollisimman kantavasta kiviaineesta, jonka rakeisuus on 0 – 16 mm tai 0 – 20 mm. Erittäin heikosti kantavilla ja heikosti vettä läpäisevillä pohjamailla kantavan kerroksen alle tehdään aina suodatinkerros, joka toimii kentän salaojituseroksena. Suodatinkerroksen

tehtävänä on myös erottaa maapohja ja rakennekerrokset toisistaan. Lisäksi suodatinkerros ehkäisee ja katkaisee kapillaarisen nousuveden kulkeutumisen rakennekerroksiin. Kerroksen paksuus on noin 100 mm ja kiviainerakeisuus on 0 – 20 mm.

Kentän salaojituksen tarve ratkaistaan aina tapauskohtaisesti. Salaojitus kannattaa tehdä aina silloin, jos pohjavesi on lähellä maanpintaa tai kenttä rakennetaan huonosti vettä läpäisevälle maaperälle kuten savelle. Kuivalla hiekkakankaalla salaojitusta ei todennäköisesti tarvita. Kentän salaojilla vesi johdetaan keskikentältä kokooja- tai avo-oihin. Ojista vesi kerätään ja imeytetään maastoon tai johdetaan avo-ojia pitkin eteen-

päin. Salaojien kaltevuus ojiin päin on 1:100. Salaojituksen toimiminen kunnolla edellyttää hyvintehyä pohjan muotoilua.

Kentän pinta

Ratsastuskentän pinta kallistetaan reunoihin päin suhteessa 1:100-1:200. Kallistuksella varmistetaan sadevesien ohjautuminen kentältä pois päin. Pintakerroksen tärkeimpiä ominaisuuksia ovat riittävä jousto, pito kavion alla sekä liukumattomuus, kulutuksen kestävyys ja pölyämättömyys. Pintakerroksen tutkiminen käsivaraisesti tarkoittaa käytännössä sitä, että pintakerroksesta pyritään tekemään kämmenten välissä

pallo ja katsotaan pysyykö se koossa.

Pintamateriaalin tulisi olla sellaista, että siinä on mukana myös paljon hienoainesta, sillä hienoaines sitoo isompi-rakeista hiekkaa. Jos materiaalissa on pelkästään suurirakeista kiviainesta, se upottaa ja rullaa. Jos se on taas liian hienojakoista, on vaarana liika tiivistyminen, kovettuminen ja myös pölyhaitat. Jotta hiekka olisi hyvin toimivaa tärkeintä olisi kuitenkin ns. raekokosuhte eli missä **suh-teessa** eri kokoisia hiekkarakeita hiekkaesiintymässä on.

Oikeanlaisen pintahiekan löytyminen ei ole välttämättä helppoa. Kiviaineksen toimitajilta kannattaa pyytää seulontakäyriä, jotta välttyttäisiin vääriltä valinnoilta. Satsaus kentän pintaan kannattaa. Pienenä lohtuna voitaneen todeta, että tarvittaessa kentän pintaa voidaan parannella jälkikäteen.

Yksi vaikein asia lienee kentän pintakerroksen paksuus. Hyvin usein pintakerrosta on yksinkertaisesti vain liikaa. Pintakerrosta ei tule laittaa aluksi yli 100 mm. Täytyy muistaa, että pintakerros-

Yllä: Kentän riittävän hyvän kantavuuden takaavat esimerkiksi murske tai hyvä kalliosepele.

Viereinen sivu: Kentän tasaisuuden ja tukevuuden merkitys korostuu varsinkin esteratsastuksessa.

ta voidaan helposti tarvittaessa lisätä.

Kentän hoito

Kentän pitäminen käyttökuntoisena vaatii säännöllistä hoitoa ja kunnossapitoa. Hoitotapaan ja -laajuuteen vai-

kuttavat mm. pintamateriaali, kentän käyttöaste, ilmasto-olosuhteet ja kentän sijainti. Normaaleja runtiineja ovat lannaus, kastelu ja lannan poistaminen kentältä. Usein tarvitaan myös suolausta, ainakin alkukesällä.

Anne Luttinen

Lähteet:

Opetusministeriön liikuntapaikkajulkaisu 69: Ratsastuskenttien pintamateriaalit.

Hevoset ja ratsastus-lehden artikkeli 4/2005
Opetusministeriö Liikuntapaikkajulkaisu 86 Ratsastuskeskusten suunnittelu ja rakennusopas
Opetusministeriö Liikuntapaikkajulkaisu 44 Ratsastuskenttien päällysteiden kehittäminen
Esitutkimus

Hellepäivinä kenttää joudutaan kastelemaan usein myös kilpailujen aikana pintakerroksen pitävyyden säilyttämiseksi.

MRA on panostanut kenttien pohjaan

Mäntyharjun ratsastajat ry:n (MRA) ensimmäinen oma ratsastuskenttä (63x43m) valmistui vuonna 2004. Alusta asti oli selvää, että kenttä suunnitellaan ja rakennetaan ammattitaitoisten henkilöiden toimesta. Kentän sijoituspaikka oli luonnollisesti Mäntyharjun Hevosurheilukeskus, jonne Mäntyharjun Hevosystäväinseura ry oli jo rakentanut valjastuskatoksen, parkkipaikan ja ravihevosten valmennusta varten harjoitusraviradan ja hiittisuoran.

Kentän suunnittelijaksi valittiin Helsingissä toimivan Kiviconstruction Oy:n alan ammattilainen Terho Kääriäinen. Suunnittelutyön lisäksi Kääriäinen valvoi kentän rakentamistyön eri vaiheet ja oli mukana lopputarkastuksessa. Projektissa oli koko ajan mukana myös MRA:n edustaja. Rakennustyön urakoitsijaksi valittiin Maarakennus Suutarinen Oy Mäntyharjusta.

Lähtökohta kentän suunnittelulle oli suhteellisen haastava, koska kentän rakentamispaikan maaperä oli kosteahkoa. Ensin tule-

van ratsastuskentän alueelta poistettiin pehmeä maa, jota hyödynnettiin kentän toiseen pätyyn rakennetussa meluvallissa. Kentän pohjan perustukset tehtiin suunnitelman mukaisesti. Kantavaa kerrosta tarvittiin paljon maaperän laadusta johtuen. Kenttä salaojitettiin noin viiden metrin välein. Lisäksi kentän ympärille tehtiin isot avo-ojat.

"Tule tule hyvä kakku"

Oikean pintahiekan löytymisen eteen urakoitsija Maarakennus Suutarinen Oy teki paljon työtä. Suutarisen toimesta tehtiin useita seurantakokeita. Pintahiekkaa puristeltiin, mittailtiin ja siitä leivottiin "sopivaa kakkua". Pintahiekasta piti saada sopivan tiivis.

Vaikka kenttä rakennettiin kaiken saatavilla olevan tiedon mukaisesti, ilmeni alkuun myös ongelmia. Harmaita hiuksia aiheutti lähinnä pinnan liiallinen pehmeys sekä rankkasateilla kentältä ojiin valuva hiekka. Jälkimmäinen asia korjattiin siten, että kentän reunat vahvistettiin kivillä

ja niiden väliin kylvettiin nurmea sitomaan maa-ainesta. Kentän pinnan korjaamisessa tehtiin yksinkertainen korjaustoimenpide: pintahiekkaa vähennettiin. Pinnan vahvuudeksi jätettiin noin 8 cm. Näiden korjaustoimenpiteiden jälkeen kenttä on toiminut varsin hyvin.

MRA:n kenttä on ollut käytössä vain sulan maan aikaan. Kentällä on järjestetty vuosittain noin kymmenet kilpailut koulu- ja esteratsastuksessa. Lisäksi kentällä pyörii valmennukset viikoittain ja alueella on järjestetty seuran erilaisia tapahtumia. Kenttää hoidetaan lanauksilla viikoittain. Lisäksi kenttää huolletaan aina ennen ja jälkeen kisojen. Lanauksen lisäksi kentän toimivuuden kannalta välttämättömiä toimenpiteitä ovat kentän suolaaminen ja tarvittaessa kastelu.

Kansalliset kisat

MRA järjestää tämän vuoden elokuussa ensimmäiset kansallisen tason kisansa esteratsastuksessa. Kisojen tuleva ratamestari Pekka Larsen

totesi toukokuussa kentällä pidetyn aluevalmennuksen yhteydessä MRA:n kentän pohjan olevan loistava myös kansallisten estekisojen järjestämiseen.

- Kentän pohja on erinomainen varsinkin esteratsastuksessa ja hyvä se on myös kouluratsastuksessa, kommentoi kouluratsastuskilpailuissa puheenjohtajatuomarina toukokuussa toiminut Kaija Borup

Vuonna 2008 MRA rakennutti toisen ratsastuskentän (25x50 m). Kentän sijoituspaikan maaperä oli kanta-vampaa kuin ensimmäisenä rakennetun kentän, joten vastaavanlaisia massiivisia massanvaihtoja ei tarvinnut tehdä. Kentän pintahiekan laatu on eri kuin isommalla kentällä. Kahden vuoden kokemuksella voidaan todeta, että uudempi kenttä vaatii enemmän kosteutta pintahiekan pitävyyden takaamiseksi. Vaikka kentän pinta pehmenee ajoittain hieman, pysyy kentän pohja vakaana ja tukevana.

- Olen hyvin tyytyväinen siihen, että kentät on rakennettu asiantuntijan johdolla. Iso kenttä rakennettiin Päivi Mäntysen puheenjohtajakaudella ja seuran vastuunkantajat toimivat hyvin, kun ongelmakohdat ratkaistiin loppuun saakka. Nyt saamme valmennuksissa ja kisoissa nauttia toimivasta kentästä. Pienemmän kentän rakentamisessa käytimme hyväksi todettua ohjetta eri rakennekerroksista. Pintahiekaksi löytyi sopiva luonnonhiekkamäki, mistä saa kosteana myös syntymään kauniin kakun. Tärkeää on huoltaa ja seurata kenttien kuntoa, toteaa MRA:n puheenjohtaja Päivi Honkanen kentistä.

Anne Luttinen

Kentän salaojituksen ja avo-ojien tarve harkitaan tapauskohtaisesti. Kentän pengertä voidaan tarvittaessa tukea esimerkiksi kivillä ja nurmella.

